

TIETOJA SUVUN VANHIMMISTA VAIHEISTA

Hämeenkyröstä suvun pitäisi olla kotoisin. Sieltä ne olisivat tulleet kalastellen pitkin joen rantaa. Honkaluomen vanhalle tontille ne sitten olivat tehneet kalasaunan, jossa olivat asuneet. Sitten niissä niemissä olivat ruvenneet kaskia polttamaan ja olivat sitten ruvenneet täällä asumaan. (Kertoi lisäksi Kallioniemi. Kuullut vaarivainajaltaan.)

*

Honkaluomaan tuli suku ensin Hämeenkyröstä pitkin reittiä kalastellen. Katselivat niemiä, tekivät ensin kotuksen eli kalasaunan, rupesivat sitten tekemään kaskea niemeen ja raivaamaan peltoa. (Kertoi lisäksi Kallioniemi. Kuullut "Hyssä-Jussilta".)

*

Muuan Honkaluoman isäntä Martti oli toimittanut jo kaksi etulaista sotaan, kun talosta piti olla yksi mies sotaan. Kun ne molemmat kaatuivat, eikä hän enää saanut palkatuksi kolmatta edusmiestä, niin hänen täytyi lähteä itse. Oli Korsmanni, kuuluisa sotasankari sitten, jonka korvalta oli ne edellisetkin kaatunu, niin sen rinnalla oli tämäkin sitten sotataistelus. Kerran sanoi Korsmannille, että kovasti mua nyt viluttaa. Korsmanni kiroten sano: " Mikä sua siihen maaliksi aina tällä!" Samalla tuli läpitte ammutuksi mutta jäi vähä henkiin ja pyysi Korsmannia, että auta nyt mua vähän. Korsmanni pisti piikillä, että kuoli. (Kertoi Kristian Syväniemi. Kuullut Kalliomäen pappavainajalta, Juho Henrikiltä. Ei muista varmaan, oliko miehen nimi Matti tai Martti, mutta muistaa paremmin Martiksi.)

*

Yksi isäntä oli sodassa ja oli sanonut: "Mitähän varten mua niin viluttaa?" "Se ruukaa olla merkki, että pian kaatuu." Sitten oli kuula lävistänyt. Päälikkö lähetti sitten muistoksi pistimen. (Kertoi Johannes Kalliomäki.)

*

Kaks isäntää on pitänyt kaatuman Isonvihan aikana. (Kertoi Johannes Kalliomäki.)

*

Isonkyrön puolella oli kaatunut eräs isäntä. Hänen täytyi lähettää kuusi miestä. Kun hän ei saanut kuudetta miestä, niin täytyi mennä itse, mutta kaatui. (Kalliomäessä kuultu, mainitaan "Hyssä-Jussin" kertomaksi.)

*

Joku esi-isistä on kaatunut Isonkyrön tappelussa. (Kertoi Kiia Kotoviita. Kuullut isältään ja Peltoniemen vaarivainajalta.)

*

"Hyssä-Jussin" (Juho Antinpojan) isä oli joutunut Hämeenkyrössä käräjäpaikalla riitaan erään hämäläisen kanssa. "Mitäs me tässä painiskelemme, mennään tuonne vähän kauemmas", sanoi hän. Poispäin mentäessä oli hän paiskannut tämän laitiota vastaan, niin että kolme kylkiluuta oli mennyt poikki. Hänen täytyi paeta käräjäpaikalta, häntä haettiin, muttei löydetty. Yöllä oli hän tullut käräjäherrain luo ja tarjonnut "plankariksi". Aamulla ei asiasta puhuttu enää mitään. (Kertonut iisakki Kallioniemi. Kuullut "Hyssä-Jussilta".)

*

"Hyssän" isä, Honkaluoma oli ollut kerran Hämeenkyrössä. Käräjillä oli muuan pakkoväkevä hämäläinen tullut haastamaan häntä painiskelemaan, mutta Honkaluoma oli sanonut: "Mitäs me tässä kärjäkartanolla, mennään vähän edemmäksi".

Käveltiin siitä eteenpäin ja tultiin hämäläisen reen laitton luokse. Siinä oli Honkaluoma yhtäkkiä kiepannut hämäläisen reen nenähän, niin että meni kolme kylkiluuta poikki, ja oli sitten hävinnyt pakoon. Yöllä se sitten oli sovittanut herrat, hatustansa jäänyt plankkariksi, hatullisen oli vienyt rahaa, oli ollut rikas siihen aikaan.

Aamulla oli hän taas tuvan penkillä istumassa ja hämäläiset meinas, et kun ei sitä nyt kiinni panna, kun se täällä on. Yks heistä meni sitten sanomaan valeksmanille, että siellä Honkaluoma nyt on, mut valeksmanni ei piitannut mitään, löi hämäläistä vaan päin suuta. (Kertoi Kristian Syväniemi. Kuullut isältään.)

*

"Hyssän" isä oli kova mies. Hänellä oli käräjäjuttu Kantin kanssa Riitanevasta – Kelekkaneva se ensin oli – , jonka hän sitten voitti, ja oli tämä haastanut Honkaluomaa kanssansa painiin Hämeenkyrön käräjillä. "Mitä me tässä painimme ihmisten jaloissa", oli Honkaluoma sanonut, "mennään ulommas." Siellä oli hän viskannut sen niin, että kaksi kylkiluuta meni poikki.

Yöllä oli hän sopinut herrojen kanssa – hän oli rikas. Aamulla oli sanottu: "Tuossa se Honkaluoman isäntä nyt on, eikä sitä kiinni panna." Eikä häntä pantukaan kiinni. (Kertoi Kiia Kotoviita. Kuullut isältään ja Peltoniemen vaarivainajalta.)

*

Joku esi-isistä, luultavasti "Hyssä-Jussin" isä, oli muitten kanssa ollut mettäs linnustamassa niillä paikoin, missä nyt on Hongonjoen kirkonkylä, se oli siihen aikaan vallan mettänä. Yöksi asettuivat he

sitten leiriin. Unissaan hän kuuli kovasti veisattavan , niin että oikein humisi siinä paikassa, ja heräsi siihen. Siihen paikkaan sitten rakennettiin Hongonjoen kirkko. (Kertoi lisäksi Kallioniemi. Kuullut vaarivainajaltaan.)

*

Joku mies oli ollut yöllä hevosia hakemassa sieltä, missä nyt on Hongonjoen kirkko. Pani väsyksissään kummulle maata ja nukkui siihen. Silloinpa unissaan kuuli vahvasti veisattavan. Kun heräsi, niin ei nähnyt eikä kuullut mitään. Samaan paikkaan rakennettiin sitten Honkajoen kirkko. Veisuu unissa oli sitten niinkuin aavistus siitä, että siihen paikkaan piti tulemaan joskus kirkko. (Kertoi J.V.Kallio.)